

la

núm. 196

L'INSTITUT AGRÍCOLA

Drecera

Novembre-Desembre 2022

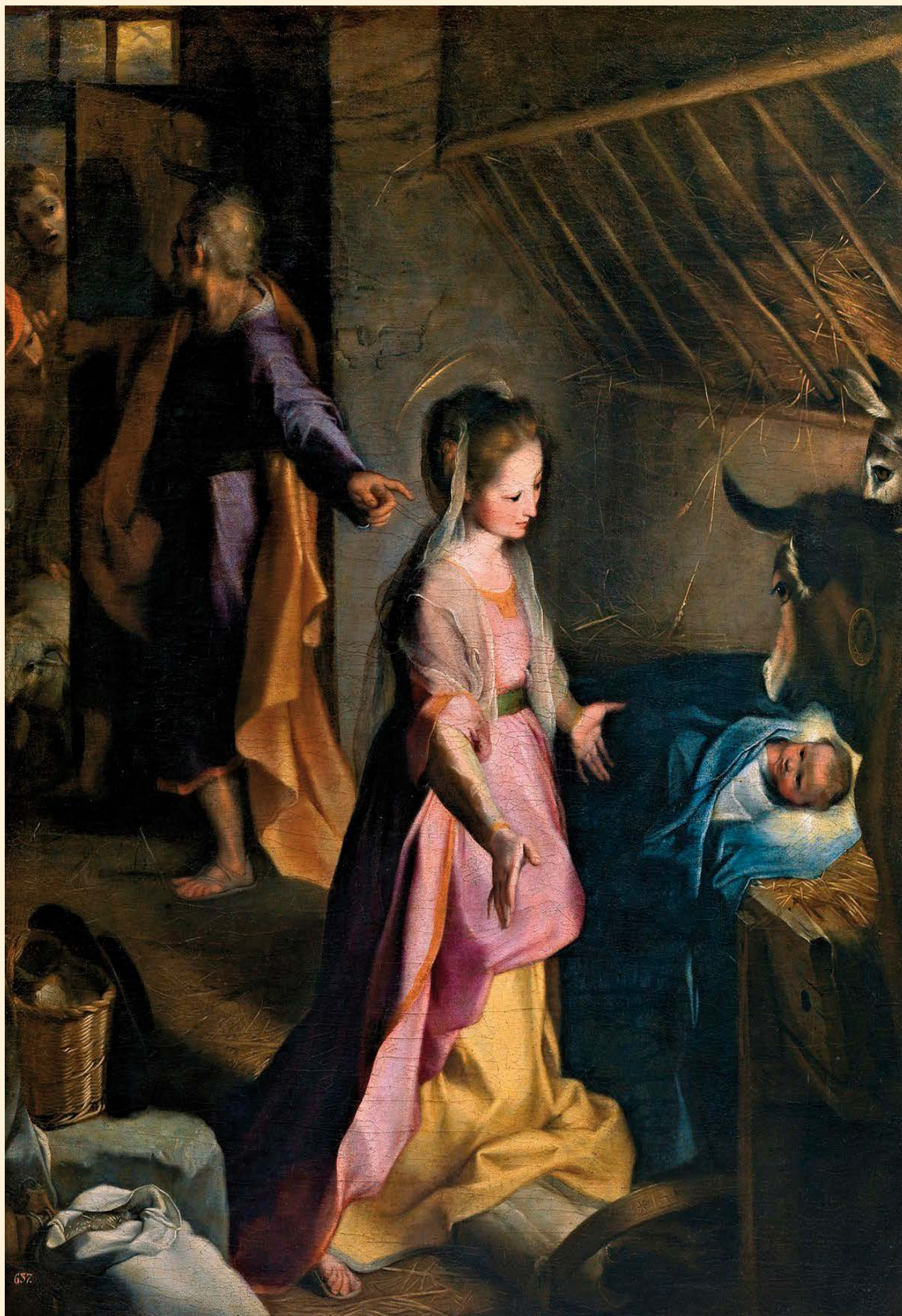
Revista de la Patronal Agrària de Catalunya fundada el 1851

5€

www.institutagricola.org

“Amb l'aigua no s'hi juga”

"La Nativitat", de Federico Barocci, 1597 - Museo de El Prado

4 GEOPOLÍTICA AGRÀRIA

La crisi del fertilitzants a la Unió Europea

8 FORESTAL

*El Reglament Europeu de Certificació
d'Eliminació de Carboni*

11 ECONOMIA

*Prop de 200 empreses agroalimentàries han
presentat al·legacions contra l'ampliació de la
ZEPA del Baix Llobregat*

12 OPINIÓ

*Un capítulo de gasto en pensiones ya potencial-
mente indomable para el futuro. Javier Santacruz*

14 ECONOMIA

*Apart de gestionar la sequera també hi ha altres
necessitats hidràuliques a Catalunya*

18 EMPRESA

La salut mental al sector Agro

22 OPINIÓ

*Las consecuencias económicas de la revolución
de la fusión nuclear. Javier Santacruz*

24 TERRITORI

*La redacció d'un nou Pla de Protecció del Parc
del Montseny està en marxa*

27 LLIBRE

"Estar bien aquí y ahora" Luís Rojas Marcos

AUTOESTIMA

La base fonamental per tal que l'ésser humà desenvolupi al màxim les seves capacitats és l'autoestima. És el punt de partida per el desenvolupament positiu de les relacions humanes, de l'aprenentatge, de la creativitat i de la responsabilitat personal.

L'autoestima permet a les persones enfrontar-se a la vida amb més confiança, benevolència i optimisme, i per tant, aconseguir més fàcilment els seus objectius.

Parlem d'autoestima com a condició necessària i imprescindible per recuperar la fe i l'esperança que ens permet sortir de qualsevol forat negre.

Quan es passen episodis de dificultats i, es suporten amb sacrificis i austeritat, aquesta actitud permet mirar l'horitzó amb més llum i claredat. L'autoestima és fonamental però també l'autocrítica i la racionalitat i això indica que som conscients que per aconseguir els objectius fa falta esforç, sacrifici, humilitat i generositat.

L'experiència del viscut ens ha de fer abandonar el curtplacisme i apostar per el durable i el seny. Seny que és prudència, cautela, discreció, precaució saviesa, mesura... a la vegada que renunciem a la rauxa o a la manca de seny que és la claudicació de l'esperit de la mesura davant el fanatisme.

La persona amb autoestima creu fermament en valors i principis i està disposada a defensar encara que tingui oposició. És capaç d'obrar segons el seu propi criteri encara que d'altres no els sembli bé; viu intensament el present i confia plenament en la seva capacitat per resoldre els seus propis problemes.

De totes les trampes de la vida, la manca d'autoestima és la pitjor, per tant mai ens hem de convertir en víctimes no acceptant la definició de la teva vida pel què diuen els demés. Defineix-te a tu mateix, viu amb integritat, respecte als demés i segueix al teu cor.

La vida és una obra de teatre que no permet assaigs, viu-la intensament. Ara és el moment d'aclarir què volem ser quan siguem grans, tenir clars els nostres valors en una societat pluralista i resposta a les preguntes, en quin món vull viure o com vull viure en el món. Això implica que la pregunta clau no és quins valors s'han de transmetre sinó com s'aprenen els valors.

Per valorar la nostra autoestima una frase d'un pensador ens pot esser útil: "Hi havia un home tant pobre, tant pobre que només tenia diners..."

la Drecera

Director:

Josep Maria Majó

Redacció, Administració i Publicitat:

Plaça Sant Josep Oriol, 4 - Barcelona 08002

Tel. 93 301 16 36

Fax. 93 317 30 05

E-mail: info@institutagricola.org

www.ladrecera.com

Impressió:

OFFSET INFANTA

Suscripció anual:

30 euros

Dipòsit Legal:

B - 23.784 - 1993

Associada a l':

LA DRECERA expressa la seva opinió mitjançant l'Editorial. Les informacions i opinions expressades en els articles signats són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

A.P.P.E.C

ASSOCIACIÓ

DE PUBLICACIONS

PERIÒDIQUES

EN CATALA

■ ■ ■ ■ ■

La crisi de fertilitzants a la Unió Europea

El preu de determinats fertilitzants ha augmentat gairebé un 150% durant l'últim any

Els preus dels fertilitzants són un input clau per als agricultors, que s'està agreujant a mesura que els subministraments es redueixen. Això s'ha convertit en un gran repte per als agricultors. Per a determinats tipus de fertilitzants, els preus a la UE han augmentat gairebé un 150% durant l'últim any.

La situació geopolítica actual i el nivell rècord dels preus de l'energia, desencadenats per la invasió russa d'Ucraïna, plantegen un repte sense precedents per a la indústria europea de fertilitzants.

QUINS SÓN ELS MOTIUS D'AQUESTA CRISI DELS FERTILITZANTS A QUÈ S'ENFRONTA EUROPA?

Els fertilitzants són fonamentals per a la producció d'aliments. Subministren al sòl els nutrients addicionals necessaris per produir de manera fiable les quantitats necessàries per alimentar una població en creixement.

Quan escoltem la paraula fertilitzant, potser pensem en fems. Però, en realitat, la majoria de les explotacions depenen molt dels fertilitzants minerals o químics, també coneguts com a fertilitzants sintètics. I aquí és on entra la crisi actual: el subministrament de fertilitzants sintètics a Europa s'ha vist afectat amb una mena de doble cop. No només hi ha hagut interrupcions a les importacions a la UE, sinó que la producció nacional també s'ha vist afectada per la pujada del preu del gas.

IMPORTACIONS

El 60% de les importacions de fertilitzants de la UE provenen de dos països, **Rússia** i **Bielorússia**, que obtenen grans quantitats de fertilitzants minerals i tradicionalment han estat els principals proveïdors de la Unió Europea. Aquests subministraments ara desapareixen en gran part del mercat de la UE. En el cas de Bielorússia, al març d'aquest any, la UE va prohibir totes les importacions de potassa, un dels tres grans tipus de fertilitzants. Això formava part de les sancions imposades després de l'aterratge forçat del vol de Ryanair a Minsk l'estiu del 2021.

Pel que fa a Rússia, la situació és una mica més complicada. Contràriament a la propaganda del Kremlin, els fertilitzants, en principi, no formen part de les san-

cions que la UE ha pres contra Moscou en resposta a la invasió d'Ucraïna. De fet, els representants de la UE han subratllat repetidament que les sancions no inclouen béns que siguin importants per a la producció d'aliments.

Tanmateix, el comerç de fertilitzants es va veure afectat pel deteriorament de la relació entre la UE i Rússia, així com per la prohibició de Rússia del sistema bancari global. A més, la UE ha prohibit totes les importacions de potassa de Bielorrússia des de Rússia per garantir que Bielorrússia no pugui vendre els seus fertilitzants minerals a través de Rússia. En resum: les importacions de fertilitzants minerals de dos dels principals proveïdors de la UE s'han vist alterades.

PRODUCCIÓ UE

Els principals productors pel que fa al valor de la producció són Alemanya, Polònia, França i Espanya. Irlanda, Xipre, Luxemburg i Malta no tenen llocs de producció al seu territori. La producció mitjana de fertilitzants minerals i intermedis utilitzats per a la producció de fertilitzants durant el període entre 2019 i 2021 va assolir els 40,3 milions de tones de productes intermedis i acabats i nutrients. Els fertilitzants nitrogenats representen la part més gran de la producció amb al voltant del 43% de la producció total, mentre que els fosfats i el potàssic representen, respectivament, el 3% i el 10%.

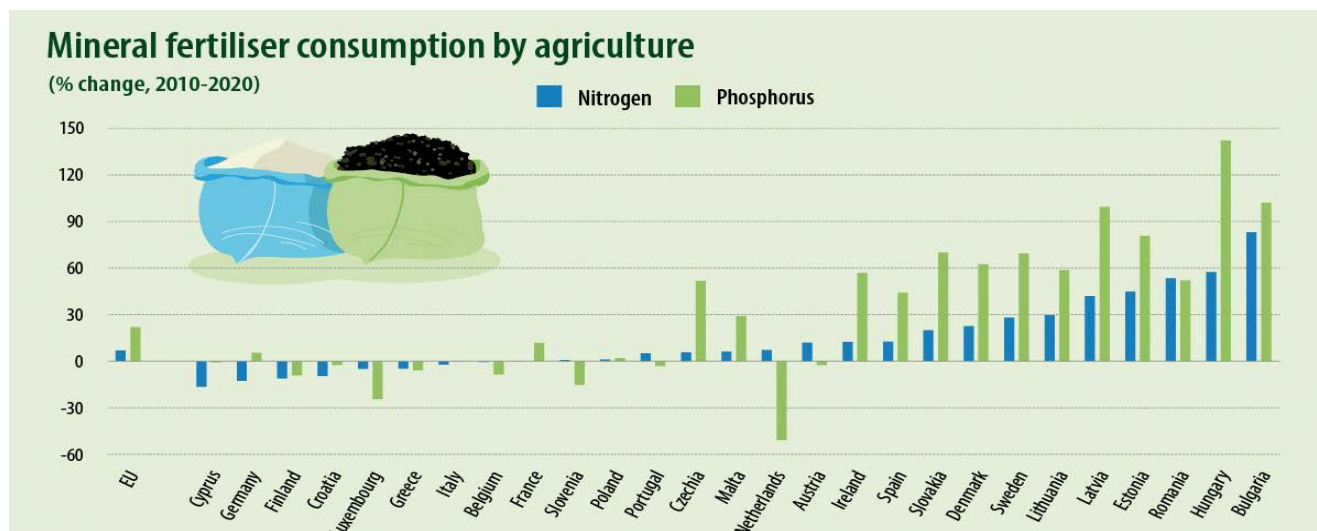
Els adobs mixtes (mescla de dos o més fertilitzants rectes) representen el 44% de la producció de la UE.

La UE ja és importadora neta de fertilitzants nitrogenats: el 2020 les importacions van assolir l'equivalent al 30% del consum intern. No obstant això, atès que el 50% de la producció mundial d'aliments es deu a l'ús de fertilitzants minerals, comptar amb una indústria nacional forta és crucial per assolir l'objectiu a llarg termini de la UE d'autonomia estratègica.

A més, els productors nacionals de fertilitzants químics s'han vist molt afectats per l'actual crisi energètica i els registres dels preus del gas. El gas fòssil és un ingredient indispensable per a la producció de fertilitzants químics.

Amb el gas escàs i car, els productors de fertilitzants han hagut d'augmentar els preus o, fins i tot, produir menys, adverteix la indústria. A diferència de moltes altres indústries, la indústria dels fertilitzants depèn del gas no només per mantenir la maquinària i la producció en funcionament, sinó també com a insum per al producte en si.

Segons l'associació de la indústria de **Fertilizers Europe**, el gas representa el 90% dels costos variables de producció de la indústria, és a dir, els costos que depenen de la quantitat que es produeix. Com que els costos del gas a Europa són de vuit a deu vegades més alts que, per exemple, als EUA, les produccions a Europa ja no són competitives. L'associació de la indústria Fertilizers Europe estima que al voltant del 70% de la capacitat de producció europea d'amoníac, un fertilitzant important, s'ha reduït.

Font: Eurostat

UNA INDÚSTRIA NACIONAL DE FERTILITZANTS FORTA ÉS CRUCIAL PER A LA UE

La indústria dels fertilitzants és una indústria vital per a Europa. Té un paper fonamental per desenvolupar la seguretat alimentària, contribuir al desenvolupament d'una economia climàticament neutra, promoure l'agricultura sostenible i enfortir l'autonomia estratègica a la UE. No es pot deixar de dependre dels subministraments d'energia i de matèries primeres de Rússia tancant plantes i traslladant llocs de treball fora d'Europa. Cal treballar juntament amb els responsables polítics, els agricultors i altres parts interessades per garantir la resiliència i la fortalesa del sector europeu de fertilitzants.

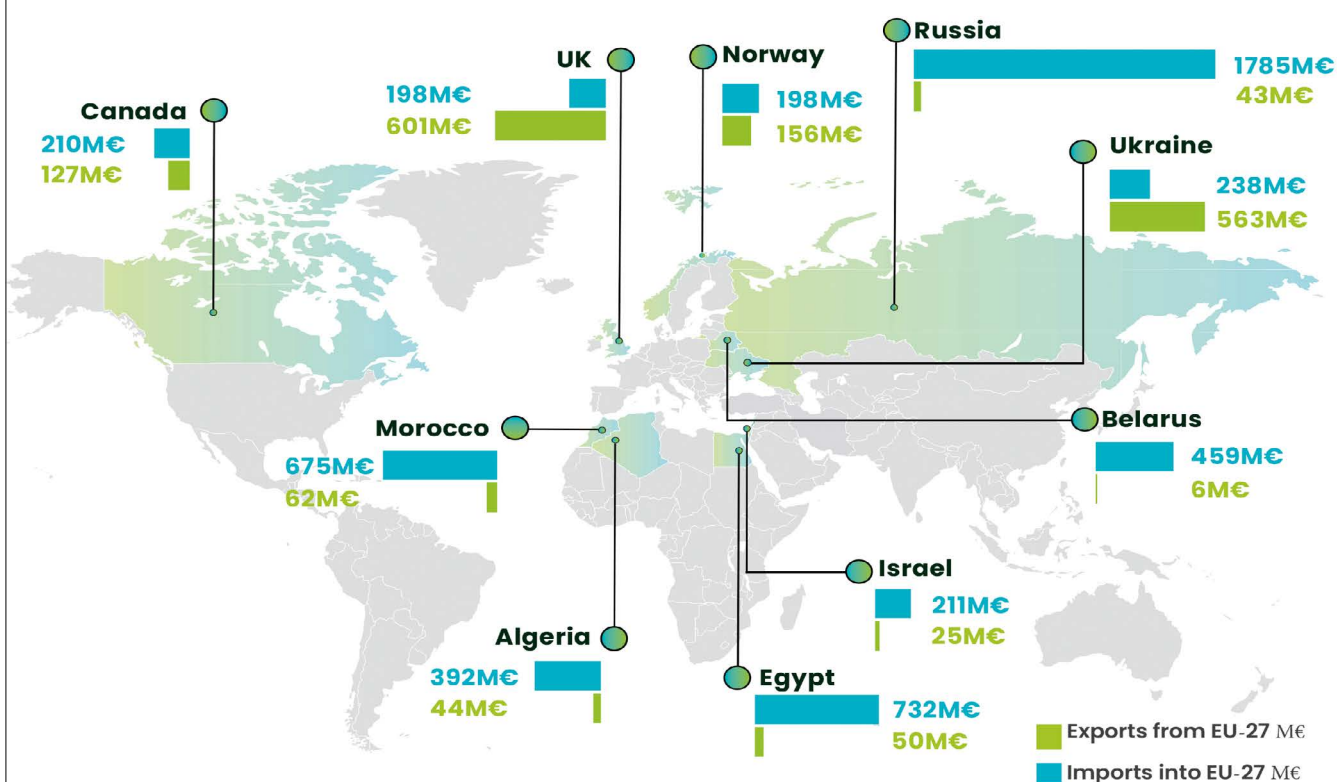
La indústria dels fertilitzants treballa constantment per incorporar noves tecnologies i fluxos de matèries primeres a la seva producció, així com per disminuir l'impacte ambiental dels seus productes a través de l'agricultura digital i de precisió, l'intercanvi de coneixements amb els agricultors i nous productes innovadors.

La indústria considera que amb la seva experiència en nutrició vegetal i agronomia es pot ajudar a comercialitzar i produir de manera eficient nous tipus de productes fertilitzants que ajudaran als agricultors a augmentar l'eficiència en l'ús de nutrients mentre produeixen aliments nutritius per a una població en creixement.

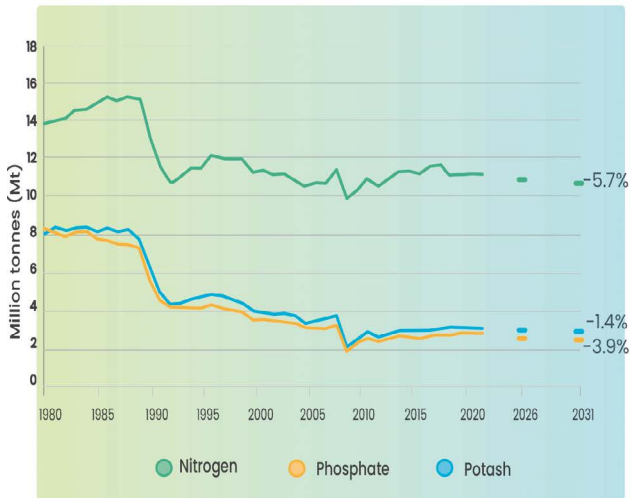
La població mundial està creixent i serem 9 mil milions de persones el 2050. Aleshores, necessitem produir un 60 % més d'aliments en la mateixa superfície terrestre. Assolir la seguretat alimentària requereix suficients aliments nutritius disponibles a preus assequibles, en qualsevol moment, on sigui que visqui la gent.

Hem de millorar la productivitat agrícola i el rendiment de les explotacions, particularment a les regions que més necessiten aliments. I ho hem de fer de manera sostenible, sense posar en perill la seguretat alimentària de les generacions futures.

SOCIS CLAU DE LA UE EN COMERÇ DE FERTILITZANTS EL 2021*

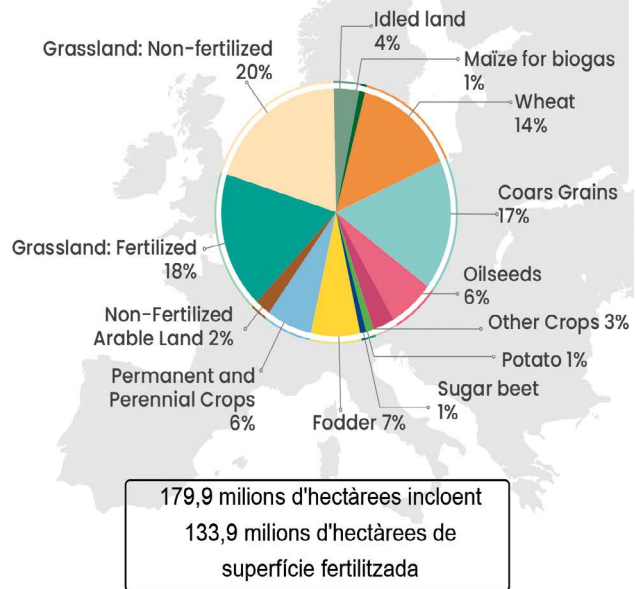

Consum de fertilitzants a la Unió Europea

Font: Previsió d'ús d'aliments i agricultura i fertilitzants a la Unió Europea 2020-2031. *Fertilizers Europe.*

Ús del sòl agrícola a la Unió Europea

REPTES DE FUTUR IMMEDIAT

Davant d'aquests reptes massius, molts han demanat a la Comissió Europea que prengui mesures a nivell de la UE. I, de fet, la Comissió va presentar una nova Comunicació sobre fertilitzants el passat 9 de novembre.

Tanmateix, a la UE, una comunicació és un document no vinculant que no inclourà cap acció política real.

Mentrestant, altres diuen que les explotacions agrícoles haurien de treballar per reduir la seva dependència dels fertilitzants sintètics mitjançant l'ús de mètodes orgànics. Han començat a buscar solucions alternatives, com ara la cerca de subproductes orgànics, subproductes alimentaris, nous biofertilitzants o bioestimulants (que milloren l'eficiència dels productes químics) o solucions vegetals (aplicar herbacis). Això però, probablement reduiria els rendiments.

Quan es tracta de l'ús de fertilitzants a l'agricultura, els fertilitzants minerals i orgànics s'han de veure com a fonts complementàries de nutrients. S'ha demostrat que una combinació equilibrada d'ambdues fonts és la manera més eficaç de garantir l'equilibri de nutrients adequat perquè els cultius creixin sans i assoleixin el màxim potencial, mantenint la fertilitat dels sòls.

Sigui com sigui, els agricultors es troben en un punt difícil i fer front al problema dels fertilitzants serà un dels principals reptes de la política agrícola de la UE en els propers mesos. D'això en depenen l'oferta d'aliments assequibles i l'estabilitat del sector agrícola.

Els fertilitzants minerals són essencials per aconseguir la seguretat alimentària: la meitat dels aliments que es consumeixen avui en dia provenen de fertilitzants.

Reglament Europeu de Certificació d'Eliminació de Carboni

LA COMISSIÓ EUROPEA HA PRESENTAT UNA PROPOSTA DE REGLAMENT PER ESTABLIR UN PRIMER MARC VOLUNTARI PER CERTIFICAR DE MANERA FIABLE LA CAPTURA I L'EMMAGATZEMATGE DE CARBONI (CO₂) D'ALTA QUALITAT A LA UNIÓ EUROPEA.

La proposta impulsarà les tecnologies innovadores d'eliminació de CO₂ i les solucions sostenibles de captura de diòxid de carboni a sòls agrícoles, i contribuirà als objectius de la UE en matèria de clima, medi ambient i contaminació zero.

El Reglament proposat millorarà significativament la capacitat de la UE per quantificar, supervisar i verificar les eliminacions de CO₂. Una transparència més gran garantirà la confiança de les parts interessades i de la indústria i evitarà el blanqueig ecològic. Les eliminacions de CO₂ poden aportar beneficis clars per al clima i han d'aportar-lo, i la Comissió donarà prioritat a les activitats d'eliminació de CO₂ que aportaran beneficis significatius per a la biodiversitat.

Amb vista al futur, la Comissió, amb el suport d'experts, desenvoluparà mètodes de certificació adaptats per a les activitats d'eliminació de CO₂ que compleixin els objectius climàtics i altres objectius mediambientals.

Per garantir la transparència i la credibilitat del procés de certificació, la proposta estableix normes per a la verificació independent de les eliminacions de CO₂, així com normes per reconèixer els règims de certificació que es poden utilitzar per demostrar el compliment del marc de la UE.

Per garantir la qualitat i comparabilitat de les eliminacions de CO₂, la proposta de Reglament estableix quatre criteris de qualitat (criteris **QU.A.L.ITY**):

- 1. Quantificació (Quantification):** Les activitats d'eliminació de CO₂ s'han de mesurar amb precisió i generar beneficis inequívocs per al clima.
- 2. Addicionalitat (Additionality):** Les activitats d'eliminació de CO₂ han d'anar més enllà de les pràctiques existents i del que exigeix la legislació.
- 3. Emmagatzematge a llarg termini (Long-term storage):** Els certificats estan vinculats a la durada de l'emmagatzematge de carboni per tal de garantir l'emmagatzematge permanent.
- 4. Sostenibilitat (Sustainability):** Les activitats d'eliminació de CO₂ han de preservar i contribuir als objectius de sostenibilitat, com l'adaptació al canvi climàtic, l'economia circular, els recursos hídrics i els marins i la biodiversitat.

PRÀCTIQUES AGRÀRIES CERTIFICADES

- En la seva proposta de reglament² inclou les següents pràctiques agràries per ser certificades com a agricultura de carboni:
- Rehumidificació de les torberes.
- Forestació i reforestació que respectin els principis ecològics favorables a la biodiversitat.
- Agrosilvicultura i altres formes d'agricultura mixta que combinin vegetació llenyosa (arbres o arbustos) amb sistemes de producció agrícola i/o animal a la mateixa terra.
- Ús de cultius intermedis, cultius de cobertura, conreu de conservació i augment de les característiques del paisatge.
- Conversió selectiva de terres de cultiu en guaret o pastures permanents.

El Parlament Europeu i el Consell examinaran ara la proposta de la Comissió, d'acord amb el procediment legislatiu ordinari.

En base als criteris QU.A.L.I.TY, la Comissió desenvoluparà metodologies de certificació adaptades per als diferents tipus d'activitats d'eliminació de CO₂, amb el suport d'un grup d'experts.

La primera reunió del grup d'experts està prevista per al primer trimestre del 2023.

CONSIDERACIONS DELS PROPIETARIS FORESTALS EUROPEUS SOBRE LA PROPOSTA DE LA COMISSIÓ PER A UN REGLAMENT DE CERTIFICACIÓ D'ELIMINACIÓ DE CARBONI.

La Confederació de Propietaris de Boscos Europeus (CEPF) – de la que l'Institut Agrícola n'és membre i participa en diferents grups d'experts – considera que la proposta de Reglament pel qual s'estableix un marc voluntari per a la certificació de les absorpcions de carboni a la Unió Europea és un primer pas important en el procés de creació de mercats voluntaris per a les absorpcions de carboni que podria aportar diversos beneficis als propietaris forestals.

Si bé els propietaris forestals europeus tindrien un paper clau en la possible implementació, la seva primera anàlisi ha identificat algunes consideracions importants que cal abordar en les discussions futures per establir els detalls d'aquest Reglament. Sobre la base de l'evidència i el coneixement pràctic del camp, oferim els missatges principals a les institucions de la UE en el futur treball.

1. Fomentar solucions voluntàries i basades al mercat i aprofitar els esquemes existents.

El CEPF acull amb vist-i-plau l'enfocament proposat que la certificació d'eliminació de carboni de la UE es basaria en mesures voluntàries basades en el mercat. Això vol dir que no hi ha necessitat que la UE estableixi una nova plataforma de mercat o un nou estàndard ja que la qualitat dels esquemes ja existents està millorant tot el temps. No obstant això, estem oberts que la UE defineixi regles mínimes per a la certificació per augmentar la transparència. Algunes preocupacions sorgeixen pel fet que les regles detallades encara no estan definides i es deixen per a futurs actes delegats o d'execució que podrien obstaculitzar la flexibilitat necessària per a les solucions basades als boscos.

1. Crear regles transparents per monitoritzar, informar i verificar les remocions de carboni.

Per generar confiança en qualsevol sistema de remoció de carboni, cal basar-se en sistemes sòlids per monitoritzar, informar i verificar les remocions de carboni. Això vol dir que el compliment creuat amb la comptabilitat de LULUCF ha de ser sòlid. El monitoratge, el reporti i la verificació dels crèdits de carboni s'han de crear amb la menor càrrega burocràtica possible.

2. La certificació d'eliminació de carboni ha de tenir un enfocament holístic i no només centrar-se en l'addicionalitat.

Els propietaris forestals europeus tenen alguns dubtes que la certificació d'eliminació de carboni proposada per la UE se centri massa en l'addicionalitat. Pel que fa a aquest tema, els diferents punts de partida per als diferents tipus de remocions de carboni han d'estar ben definits per evitar imposar una càrrega insuportable als propietaris dels boscos. La UE també ha de tenir en compte que l'addicionalitat i la permanència a la gestió forestal són conceptes complexos, ja que les absorcions de carboni fluctuen en funció de diferents pràctiques, etapes del cicle de vida i perturbacions naturals. A més, la certificació no s'ha de basar únicament en determinades pràctiques de gestió, sinó que ha de tenir en compte totes les pràctiques pertinents que donin lloc a l'eliminació de carboni. General,

3. Es necessiten més esforços per proporcionar millors incentius financers per a l'emmagatzematge de carboni en productes fusters i la gestió forestal sostenible.

A més dels embornals de carboni als boscos, la Comissió ha de garantir que totes les categories de productes de base biològica pertinents s'inclouguin en un marc sòlid i coherent de remoció de carboni i desenvolupar una metodologia per tenir en compte els efectes de substitució positius de els productes de base biològica. El nou Reglament també hauria de considerar la gestió forestal sostenible com una solució basada en la naturalesa que ja ha contribuït a llarg termini a la mitigació del canvi climàtic en augmentar l'absorció de carboni i el creixement als boscos.

4. Els mercats de carboni han de ser visibles i rendibles per als propietaris de boscos.

Els mercats de carboni haurien de fomentar la gestió forestal a llarg termini on els propietaris dels boscos tinguin la possibilitat d'obtenir crèdits dels seus esforços de segrest climàtic. Per tant, s'han de registrar totes les mesures voluntàries del mercat de carboni i la seva contribució als esforços climàtics ha de ser ben anotada. Per fer-ho, la UE ha d'establir regles de comptabilitat per a les solucions basades en la naturalesa basades en la UE, inclosos els projectes finançats amb fons privats i establerts voluntàriament. El mercat ha de ser una possibilitat clara per diversificar les fonts d'ingressos i no una iniciativa obligatòria basada en objectius.

5. Cal minimitzar els enllaços amb altres fitxers de polítiques.

El desenvolupament de la certificació de remoció de carboni s'ha d'enfocar als objectius principals. Als propietaris de boscos europeus els preocupa que la implementació de requisits addicionals, per exemple, objectius de la Llei de Taxonomia i Restauració de la Natura, portaria massa complexitat i podria obstaculitzar els esforços climàtics necessaris. Per tant, els enllaços a altres fitxers de polítiques es podrien considerar en una etapa posterior quan es tingui més informació sobre la implementació real de la certificació d'eliminació de carboni i més informació sobre les disposicions finals d'aquests altres fitxers.

El CEPF espera treballar juntament amb la Comissió al grup d'experts que desenvolupa els futurs actes legislatius.

Prop de 200 empreses agroalimentàries han presentat al·legacions contra l'ampliació de la ZEPA del Baix Llobregat

- No es pot ampliar l'espai protegit si no se sap ni tan sols gestionar correctament el que ja existeix, afirmen els empresaris agraris.
- Les al·legacions individualitzades recullen al·legacions sobre les mancances tècniques, científiques, econòmiques i socials.
- Els empresaris agraris consideren que l'ampliació de la ZEPA és inútil perquè no respon a les exigències de la Carta d'Emplaçament de la Unió Europea i no paraitzarà l'expedient sancionador.
- Els agricultors exigeixen a la Generalitat que no s'abandonin els aiguamolls com fins ara i les inversions hídriques necessàries i imprescindibles per evitar les inundacions cícliques.
- Els empresaris agraris, coordinats per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, demanen a la Generalitat un estudi d'impacte econòmic i iniciar un diàleg real amb la Generalitat per evitar la desaparició de la indústria agroalimentària al Baix Llobregat

La majoria social de la ciutadania afectada pel projecte d'ampliació de la zona de protecció Xarxa Natura 2000, ha plasmat el seu rebuig a aquest pla en forma d'al·legacions massives en el marc de la consulta pública que es va obrir al juliol i el termini del qual es va estendre fins a finals del mes d'octubre.

Els empresaris agraris del Baix Llobregat assenyalen, en les seves al·legacions, les greus mancances tècniques, científiques, econòmiques i socials de l'ampliació de la ZEPA.

Dels punts més destacats, el primer és la manca de pla de gestió de les actuals superfícies protegides, atès que el principal problema detectat des del punt de vista tècnic és que s'ha deixat, per part de la Generalitat de Catalunya, abandonar els aiguamolls, no invertir en les millores hídriques imprescindibles de la zona i deixar, totalment a l'albur d'inundacions i fenòmens climatològics extrems, les poblacions d'aus i els hàbitats naturals.

El segon element és la manca de fonamentació tècnica i científica de la proposta, sense que hi hagi un criteri independent, contrastat i amb estadístiques actualitzades per identificar quin tipus de poblacions estan exactament amenaçades i on, com han evolucionat en els darrers anys i quina és l'associació bàsica entre espai i espècie. Protegir de manera massiva més de 1.000 hectàrees addicionals que majoritàriament no

són humides (i, per tant, no poden ser hàbitat d'aus estepàries ni de cap au relacionada amb zones humides) no només no contribueix a solucionar el problema, sinó que ho pot agreujar encara més.

En tercer lloc, el projecte d'Acord de Govern opta pel sistema més restrictiu que existeix en matèria de protecció ambiental sense oferir cap tipus d'estudi o memòria socioeconòmica d'impacte, totes les activitats que quedaran prohibides o greument dificultats i un estudi de viabilitat d'altres alternatives que podrien haver estat formulades.

Els empresaris agraris coordinats per l'Institut Agrícola, demanen a la Generalitat un estudi d'impacte econòmic i iniciar un diàleg real amb la Generalitat per evitar la desaparició de la indústria agroalimentària al Baix Llobregat.

De la mateixa manera, la ZEPA impedeix el desenvolupament d'infraestructures bàsiques per a una població creixent i amb demanda de serveis públics de qualitat com a infraestructures tant vials com hídriques, el creixement dels municipis de la zona o la innovació a les cadenes de valor que en sorgeixen, entre d'altres.

Finalment, les gairebé 200 al·legacions subratllen la manca de diàleg real amb la Generalitat i la imposició d'una visió molt concreta més relacionada amb allò ideològic que amb el criteri seriós i científic.

¿Qué sabemos de la aplicaci3n de la Ley de la Cadena Alimentaria?

Por Javier Santacruz, Economista y Analista Financiero
Jefe del Servicio de Estudios del Institut Agrícola

Lo que prometía ser uno de los instrumentos decisivos para recuperar las rentas de los productores agroalimentarios, hoy en día ofrece un balance incierto. La Ley de la Cadena Alimentaria se aprobó y se está aplicando probablemente en la coyuntura más desfavorable de los últimos años. Una ley cuya finalidad fundamental es elevar precios *bottom-up* (del productor primario al consumidor final) por imposición normativa y que no va acompañada de reformas profundas de mercado que cambien la estructura de los márgenes y costes de la cadena de valor, en la práctica se convierte en un mecanismo que introduce más rigideces.

Parte de un punto de vista muy simplista y muy poco realista como es que, elevando los precios percibidos por los agricultores, toda la cadena de transformación, distribución y comercialización va a ceder asimétricamente en sus márgenes manteniendo o variando ligeramente el precio de venta final del producto. Pero también hay otro supuesto implícito que es la conservación de las actuales relaciones comerciales entre los miembros de la cadena.

Obviamente en la vida real esto no es así: cada uno de los agentes, en funci3n de su posici3n e influencia en el mercado, son capaces de cambiar su estrategia y definir nuevos proveedores o clientes.

Dicho de una forma muy llana: *por mucho que se quiera obligar al caballo a beber en el río, el caballo se puede negar.*

En el fondo, el defecto principal es que no cae en la cuenta de que en toda la cadena alimentaria hay un “eslab3n perdido”, y ése no es otro que el diferencial de precios entre los productos nacionales y los productos importados de países de fuera de la UE con características equivalentes. En este punto, existen dos ventajas competitivas que influyen decisivamente en la formaci3n de precios percibidos por el agricultor. Por un lado, el precio al que se compra el producto en frontera frente a uno de origen nacional. Y, por otro lado, la disponibilidad del producto de manera constante y homogénea en el tiempo dentro del mercado nacional frente al extranjero.

Mientras que no se consiga integrar los actuales mercados dispersos sin conexi3n ni de informaci3n ni de transporte y exista un movimiento de cualificaci3n de los productos en origen como seña

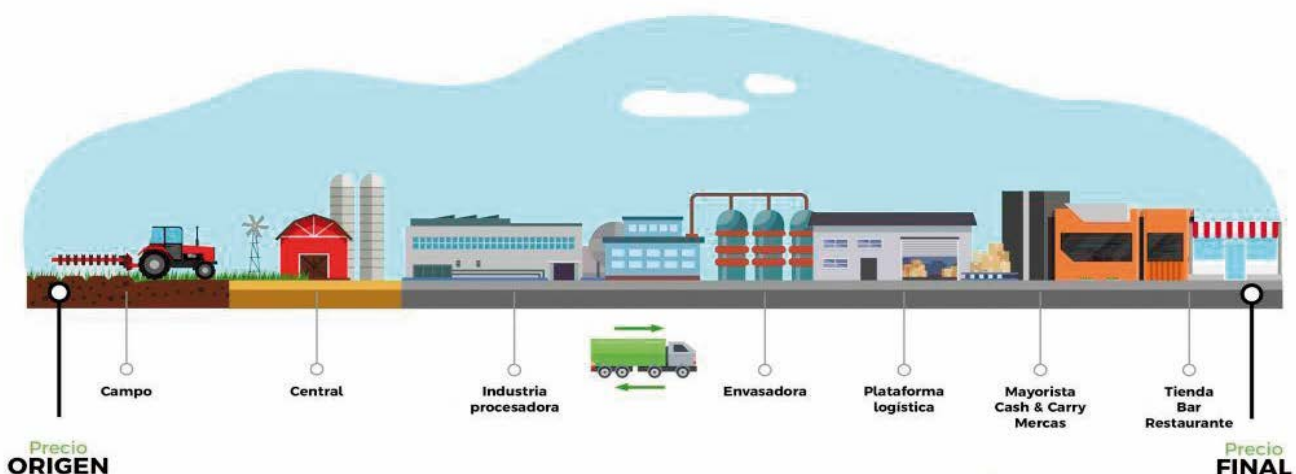
nalidades se pueden resumir en dos puntos muy concretos: la evolución de las relaciones contractuales entre productores y los eslabones siguientes de la cadena y la diferencia entre precios percibidos y precios pagados.

Con respecto al primero, será muy interesante ver la evolución del número de contratos registrados en el futuro Registro que el Ministerio de Agricultura está preparando, al igual que sus cuantías, ya que con ello mediremos posibles cambios en las relaciones comerciales entre productores primarios, mayoristas y transformadores. Aunque sea por imperativo legal y bajo amenaza de sanciones importantes (aparte de la delación que tanto fomenta nuestra Administración), sería positivo ver cómo este Registro se pudiera convertir en una especie de “mercado organizado” que contribuyera a dar señales de precios cada vez con más información y periodicidad. Esto es fundamental para integrar los muy dispersos mercados agroalimentarios en España.

Veremos hasta qué punto esto es más un deseo que una realidad.

En el caso del segundo, la diferencia entre los precios que pagan y cobran los agricultores tenderá a incrementarse mientras estemos en la actual coyuntura inflacionista porque uno de los efectos que el regulador no busca (pero provoca) con esta Ley es incentivar la inflación. Precisamente, que estemos en una fase primaria de aplicación de la Ley permite apaciguar las tensiones sobre los precios finales. Tomando los últimos datos publicados por el Ministerio de Agricultura correspondientes al mes de junio, el índice de precios percibidos por los agricultores ha crecido un 23,42% en términos interanuales, mientras que el índice de precios pagados por los agricultores se ha disparado un 40,16% interanual. El punto de partida es, en consecuencia, extraordinariamente complejo.

En suma, por muy complicada que sea la coyuntura, es el momento para que el ministro Planas tome una iniciativa reformista mucho más ambiciosa y no confíe toda su labor a la aplicación de una ley con incentivos inflacionistas y pensada para tiempos de bonanza.

Artículo publicado en El Economista 30/11/2022

Apart de gestionar la sequera, també hi ha altres necessitats hidràuliques a Catalunya

Evidentment que cercar solucions pal·liatives a la sequera ha de ser una prioritat, però això no eximeix a l'Agència Catalana de l'Aigua de complir amb les seves competències

14

ESTAT D'ALERTA

Les sequeres són un fenomen cada vegada més recurrent, que es veu amplificat pels efectes del canvi climàtic. Aquest 2022 està sent el tercer any més sec del segle XXI i el quart des del 1961. La recent Resolució ACC/3687/2022, de 22 de novembre, per la qual s'actualitzen els estats de sequera pluviomètrica en un total de deu unitats d'explotació, malauradament, ens segueix recordant que estem vivint una sequera. Els detalls concrets d'aquesta Resolució els podeu consultar a la "Fitxa Informativa Empresa 2.19" de novembre de 2022.

Aquesta Resolució fa que passin de 9 a 13 les unitats en aquest escenari, amb un total de 514 municipis en alerta per sequera pertanyents a 27 comarques. Territori que representa una població de 6,7 milions d'habitants –el 80% de la població catalana– a les conques internes del país.

Cal tenir en compte que l'**escenari d'alerta preveu l'aplicació de les primeres mesures per reduir els consums en usos agrícoles, ramaders, industrials i lúdics**. Pel que fa al subministrament domèstic, en

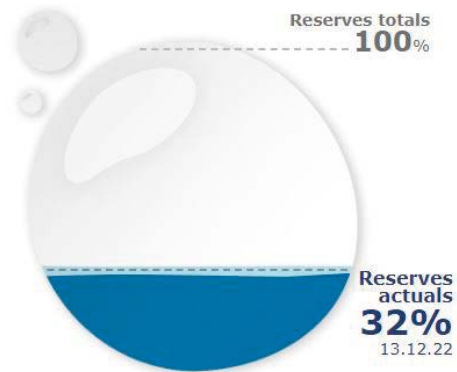
aquest escenari no hi ha limitacions, més enllà de la prohibició d'omplir piscines i de recomanacions per al reg de jardins –fer-ho en dies alterns, en hores de mínima insolació i només per a la supervivència de l'arbrat.

Davant la falta de pluges dels darrers mesos, les reserves dels embassaments han continuat baixant. **A dia d'avui, les reserves actuals disponibles als embassaments de les conques internes de Catalunya són només del 32% dels 700 hm³ possibles** –a efectes estadístics es tenen en compte només els embassaments amb capacitat superior a 2 hm³. Concretament el sistema Ter-Llobregat està al 34% –207 hm³– i el de Darnius-Boadella al 33% –20 hm³. Un hm³ són mil milions de litres, que és el que consumeix, aproximadament, Catalunya cada dia.

Pel que fa als que depenen de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, es troben al 39% dels 1.865 hm³ possibles –a efectes estadístics es tenen en compte només els embassaments amb capacitat superior a 5 hm³. Fa un any les reserves eren del 62% i del 53%.

MÉS D'UN ANY AMB EL PLA DE SEQUERA ACTIVAT

El Pla de Sequera, l'eina per a gestionar els episodis d'escassetat d'aigua, està activat des del mes d'octubre de 2021. En l'àmbit del Ter Llobregat, que es troba en l'escenari de pre-alerta des del febrer d'enguany, fa nou mesos que s'estan aplicant mesures, com l'increment de producció de les dessalinitzadores –del 20 al 90%–, que han aportat al sistema més de 54 hm³. Sense l'aigua dessalinitzada, avui el sistema Ter Llobregat estaria a prop del llindar d'excepcionalitat.

Fase d'alerta del Pla d'emergència en situació de sequera

CONSELLS PER ESTALVIAR AIGUA

- Evitem fuites i reparem les aixetes que degotin
- Instal·lem eines d'estalvi, com airejadors a les aixetes
- Tanquem l'aixeta mentre ens rentem mans i dents
- Tanquem l'aixeta mentre rentem fruites i verdures
- No deixem l'aigua rajant mentre rentem els plats
- Dutem-nos en comptes de banyar-nos i poca estona
- Evitem llençar papers i usar el lavabo com si fos una paperera
- Instal·lem sistemes d'estalvi al dipòsit del vàter
- Escollim electrodomèstics de baix consum per estalviar
- Omplim al màxim rentavaixelles i rentadora abans d'enganyar-los
- Assegurem-nos de tancar bé les aixetes i que no degotin
- Recollim l'aigua de la pluja i fem-la servir per regar plantes
- Reguem de 20 a 6 h, en hores de baixa insolació, per evitar l'evaporació
- Utilitzem regadores en comptes de manguera
- Rentem el cotxe amb galleda fent ús d'aigua reaprofitada

Ajuntament de Granollers

A més de la dessalinització, en la fase de pre-alerta s'ha potenciat la producció d'aigua regenerada, fet que ha permès aportar 2.000 litres per segon en el tram final del riu Llobregat per garantir el cabal ecològic.

En la fase d'alerta, es preveu que part d'aquesta aigua regenerada –900 litres per segon– es destini al reg agrícola a través del canal de la dreia del Llobregat, mentre que els 1.100 litres restants es destinin a garantir el cabal ecològic.

També en aquest escenari de pre-alerta s'han intensificat els missatges d'estalvi cap a la ciutadania i els diferents sectors econòmics.

LES LÍNIES D'AJUTS PER A L'ABASTAMENT D'AIGUA AMB CAMIONS CISTERNA

A manca de pluges suficients durant tota aquesta tardor, i a la vista que molts municipis ja porten mesos amb restriccions d'aigua, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ha dut a terme un cofinançament pel transport d'aigua en camions cisterna i l'execució d'obres d'emergència pels municipis més afectats. En total, s'hi ha destinat 400.000 euros, i en breu s'obrirà una nova línia amb una dotació de 800.000 euros.

Imatge d'un camió cisterna per al transport d'aigua

PERÒ AQUESTS AJUTS EXTRAORDINARIS NO PODEN SERVIR D'EXCUSA PER DEIXAR D'EXECUTAR ACTUACIONS A LES QUE L'ACA S'HAVIA COMPROMÈS

En cap moment diem que no s'hagi d'actuar per a fer front a la manca d'aigua per a les poblacions. Però el que no és de rebut és que això hagi servit d'excusa per a desestimar **un seguit d'actuacions a les que l'ACA s'havia compromès**. En concret, i com a exemple, les neteges i retirades de sediments vegetals a les rieres del **delta del Llobregat**.

Per part de l'INSTITUT AGRÍCOLA portem anys reclamant aquestes accions, les quals han de servir per a prevenir les recurrents inundacions que es produeixen quan hi ha episodis de pluges intenses. Les imatges a les que estem acostumats massa sovint, de camps i hivernacles negats, es produeixen molts cops per la **manca de capacitat de desguàs de les rieres** del delta del Llobregat, especialment dels municipis de Gavà i Viladecans. I això és conseqüència directe que dites rieres, el manteniment de les quals pertany a l'ACA, estan reblertes de terra, restes vegetals i altres sediments. Per tant, no són funcionals, i es desborden de seguida.

Aquestes actuacions ja estaven incloses dins el Programa de mesures de l'àmbit hidrològic del Pla de gestió del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya. Ara, però, sembla ser que per aquesta derivació dels fons econòmics per a subvencionar el transport d'aigua amb cisternes, les neteges de les rieres han quedat ajornades.

Evidentment, no estem conformes amb aquest desistiment de les actuacions a que s'havia compromès l'Administració. I menys quan és del tot previsible que el proper episodi de pluges intenses provocaran inundacions que tindran, com a conseqüència directa, l'afectació de les explotacions agrícoles del delta del Llobregat, amb inundacions de camps, pèrdua de collites per l'asfixia de les plantes —que restaran varis dies colgades d'aigua—, instal·lacions d'hivernacles malmeses, etcètera.

L'ACA és responsable del bon funcionament de la xarxa hidràulica, i més quan la seva inacció és notable des de fa anys. Situació que li ha estat feta palesa des de fa anys, i que, per part de l'INSTITUT AGRÍCOLA, no consentim en que es perpetui. Per la qual cosa ja hem exigít que es recuperi la capacitat de drenatge de les rieres per a prevenir possibles inundacions. **En cas contrari, durem a terme les denúncies i reclamacions econòmiques pertinents.**

No podem admetre cap mena de menyspreu a la capacitat productiva de les empreses agroalimentàries del delta del Llobregat. Una zona que produeix productes hortícoles de proximitat a l'àrea metropolitana de Barcelona, que representa la tercera part de la superfície hortícola catalana, i és la base de nombroses empreses agràries.

CAL INCENTIVAR URGENTMENT LA MODERNITZACIÓ DELS SISTEMES DE REG

En representació del sector agroalimentari català l'INSTITUT AGRÍCOLA també portem anys advocant per a que, urgentment, s'inverteixi en modernitzar els regadius tradicionals de Catalunya. Un clar exemple són els **canals d'Urgell**. Tot i existir un projecte de modernització per millorar l'eficiència del reg, passant de l'actual sistema de reg per inundació al reg de degoteig –reduint enormement el consum d'aigua–, així com implantar la producció d'energia elèctrica amb panells solars –per reduir el consum de la xarxa elèctrica–, bona part dels nostres polítics no hi treballen.

Ans al contrari, malgrat el Govern estatal està disposat a finançar-ho, via fons europeus del *Next Generation*, aquí s'han entossudit en que no cal aquesta modernització ni rebre els diners per a fer-ho. I així anem. **Malbaratant aigua de reg, sense promocionar l'estalvi d'aigua ni incentivar l'eficiència.**

Igual passa al territori veí, on es deixa perdre l'opunitat de regar trenta mil hectàrees del **canal Segarra-Garrigues**. Una obra faraònica, que ha suposat un dispendi econòmic important, i que les empreses agroalimentàries esperaven en candeletes. Doncs no, tenim un Govern que s'ha enrocat en no voler fer uns estudis científics que demostrin la compatibilitat dels conreus de regadiu amb la pervivència de les aus estepàries. I aquí s'acaba el projecte de regadiu.

No es pot entendre, de cap manera, aquesta tosuderia. I més quan se'ls empena la boca que cal produir aliments de forma més eficient i sostenible, de proximitat i sense dependència de l'exterior. Com és menja tot plegat ? I mai millor dit ...

EL SECTOR AGRARI JA ESTÀ FENT ELS DEURES

El sector agrícola, per exemple, ja va fer els deures a la primavera, sembrant cultius menys exigents d'aigua i en menor extensió. Però tot i així cal aplicar plans de contingència davant l'actual nivell de reserves dels embassaments, i no admetrem que l'any vinent la situació es pugui repetir, o, pitjor, la disponibilitat estigui per sota de les necessitats dels regants.

Exigim a l'ACA que compleixi amb les seves competències, i sigui previsor davant les sequeres, donat que malauradament, seran més habituals. Però també, per altre banda, ha de ser previsor enfront dels episodis de pluges intenses, que també són, i seran, més habituals. I en ambdós casos han de tenir cura i reduir al màxim els perjudicis econòmics que es poden causar al sector agroalimentari.

La Salut mental al sector Agro

El passat octubre, els membres del Comitè d'Agricultura del Parlament Europeu (AGRI) van demanar esforços per donar suport a la salut mental dels agricultors de la UE a mesura que augmenten les pressions sobre el sector. Citant un informe recent que analitza la salut i la seguretat del sector agrícola, el director del Centre Internacional d'Estudis Agronòmics Avançats (CIEAM), va advertir als eurodiputats que aquesta és una "professió sota pressió".

L'EMPRESA AGROALIMENTÀRIA SUPORTA GRANS IMPACTES

L'agricultura avui dia és possiblement una de les ocupacions més estressants. La visió idíl·lica de l'agricultura com una vida relaxant i saludable a l'aire lliure entre la natura no és la realitat moderna de l'agricultura. Hi ha un nombre creixent de demandes, expectatives i pressions sobre els agricultors, ja que esperem que proporcionin aliments produïts de manera saludable, ètica i segura, cuidin el nostre clima i medi ambient i siguin bons gestors i administradors de recursos. El sector també s'enfronta a una sèrie de pressions psicosocials inherents, com ara llargues jornades laborals, aïllament, incertesa financera i exigències administratives i normatives.

L'empresa agroalimentària ha suportat una etapa crítica amb impactes pandèmics a més de desastres naturals, esdeveniments climàtics extrems, pressions financeres a causa de la fluctuació dels preus dels productes bàsics, escassetat de mà d'obra, interrupcions comercials i altres factors en els darrers anys.

Donats aquests desafiaments continus, no sorprèn que més agricultors i les seves famílies experimentin estrès i problemes de salut mental.

La creixent demanda mundial de producció d'aliments i el paper de la UE com a principal exportador d'aliments del món també han reforçat la importància de l'agroalimentació. La PAC i les pràctiques agrícoles s'han sotmès a una pressió ambiental i ètica creixent durant els darrers anys a mesura que el canvi climàtic, el medi ambient, la salut pública i el benestar animal han crescut com a principals preocupacions de la societat i, com a resultat, s'han convertit en àrees polítiques importants.

La importància de l'agricultura i la producció d'aliments s'ha subratllat encara més per la crisi de la COVID-19, que també ha afectat la seguretat i la salut i les condicions laborals més àmplies dels treballadors agrícoles i agroalimentaris.

DADES EUROPEES

Se sap que treballar en el sector agro és un treball molt exigent físicament i mentalment. Dins del sector agrícola europeu, el 42% dels treballadors van informar que la feina tenia un impacte negatiu en la seva salut. Aquesta xifra és substancialment superior a la mitjana de la UE-27 del 25%.

A Finlàndia, una enquesta a 555 explotacions va trobar que el 55% dels enquestats van experimentar estrès en el treball agrícola. L'impacte perjudicial que el treball pot tenir sobre la salut dels treballadors es deu en part als diferents riscos psicosocials que enfronten els agricultors i treballadors d'aquest sector, com ara: llargues jornades laborals, l'aïllament, la incertesa financera, les dificultats de planificació, les exigències administratives i la interacció entre l'estrès i l'exposició a múltiples riscos físics.

De fet, en un estudi d'agricultors anglesos, Booth i Lloyd van observar que el 35% dels agricultors enquestats va obtenir una puntuació alta al Qüestionari de Salut General, una representació de mala salut mental. Aquest estudi també va observar que un augment del nombre de factors estressants relacionats amb el treball es va associar amb un augment en els nivells de depressió i ansietat entre els enquestats.

La investigació entre els productors de lactis irlandesos (Furey, 2018) indica que tant els factors d'estrès financers com els no financers de l'explotació condueixen a angoixa mental, que al seu torn condueix a una predisposició a lesions.

Segons una enquesta anual, el 84% dels agricultors

britànics menors de 40 anys creuen que la salut mental és el repte més gran al qual s'enfronta la indústria (Tasker, 2020). A més, les dades internacionals apunten a una taxa de suïcidi més alta entre els agricultors. La taxa de suïcidis dels agricultors francesos és un 20% per sobre de la mitjana nacional de suïcidis d'altres professions (Santé Publique France, 2017).

Una enquesta recent sobre la salut mental i el benestar dels agricultors gal·lesos va enumerar una sèrie de reptes clau de salut mental per al sector, que inclouen la viabilitat del sector agrícola; planificació de la successió; regulació, administració i digitalització; salut dels agricultors; cultura agrícola i autosuficiència; i l'aïllament i la solitud (Davies et al., 2019).

Segons un article OSHwiki (Hassard, 2017), "una sèrie d'estudis d'investigació han trobat que el principal factor que contribueix a la depressió i el suïcidi en els agricultors va ser la dificultat financera".

El paper de la **incertesa financera** com a factor que contribueix a l'estrès relacionat amb el treball es veu en els resultats de dues enquestes d'investigació que identifiquen les finances com la principal font d'estrès entre els agricultors.» El vincle entre els problemes psicosocials i els accidents laborals és un altre tema que també afecta el sector. Segons la investigació, les persones que estan estressades tenen més probabilitats de patir un accident en el lloc de treball a causa de la propensió al fracàs cognitiu (Day, 2017).

FACTORS "ESTRESSANTS"

DIGITALITZACIÓ

L'agricultura intel·ligent (digitalització i noves tecnologies) ha estat objecte de molta atenció al sector, ja que s'ha identificat com una de les poques innovacions que potencialment podria provocar un canvi de paradigma en la productivitat i un augment de la producció d'aliments.

En comparació amb altres sectors, en general, és probable que l'agricultura i la silvicultura estiguin endarrerides per darrere d'altres sectors en l'adopció de la digitalització, a causa de les limitacions físiques, topogràfiques i del sòl; complicacions en l'automatització dels processos de producció, com ara la recollida de fruites; accés al capital d'inversió; dèficit d'habilitats; una història de lenta adopció de noves maquinàries i tecnologies; manca de suport per adoptar noves tecnologies; i una resistència cultural general al canvi.

No obstant això, l'impediment més important sembla ser la rendibilitat del sector, especialment per als petits agricultors que lluiten per equilibrar els llibres de les explotacions i que, en aquestes circumstàncies, tenen una gran dificultat per contemplar grans inversions.

FUNCIONS ADMINISTRATIVES I COMPRENSIÓ DE L'EVOLUCIÓ DE LES POLÍTIQUES

La **càrrega administrativa** per als agricultors ha augmentat significativament en els últims anys. Aquests deures poden incloure: preparar una gran quantitat de documents en reclamar subvencions, comptabilitzar existències o collites, vendre els seus productes, completar la documentació fiscal i complir els requisits de seguretat i salut ocupacional o altres inspeccions. Si bé les finques més grans poden subcontractar les funcions administratives, els agricultors de les finques més petites sovint han d'integrar aquestes demandes addicionals a la seva càrrega de treball existent.

Els **canvis en la legislació** també poden ser una font de preocupació per als agricultors, ja que es poden veure obligats a canviar les formes de pràctica existents.

Les explotacions més grans i rendibles podran adoptar les tecnologies digitals més fàcilment mitjançant economies d'escala i digitalitzant les seves pràctiques laborals més intensives, combinades amb els avantatges d'una mà d'obra altament qualificada i especialitzada. Les petites explotacions seran les últimes en adoptar la digitalització, però, a mesura que l'ús augmenta i els preus de la maquinària intel·ligent disminueixen, la majoria d'elles acabaran incorporant-se. Mentrestant, però, augmentarà la bretxa tecnològica entre les explotacions més rendibles i les petites explotacions, augmentant encara més la bretxa econòmica i social entre grans i petites del sector.

En una entrevista amb agricultors europeus, es va observar que els agricultors tenien percepcions negatives sobre les noves reglamentacions de la UE i consideraven que no es proporcionava prou suport per fer front a les obligacions administratives addicionals a causa d'aquestes reglamentacions. I es va trobar que el 54% dels enquestats va informar que aquesta demanda laboral era extremadament estressant. La mateixa enquesta també va identificar la nova legislació i la paperassa com les dues preocupacions més grans per als agricultors.

BARRERES ALS SERVEIS DE SALUT MENTAL

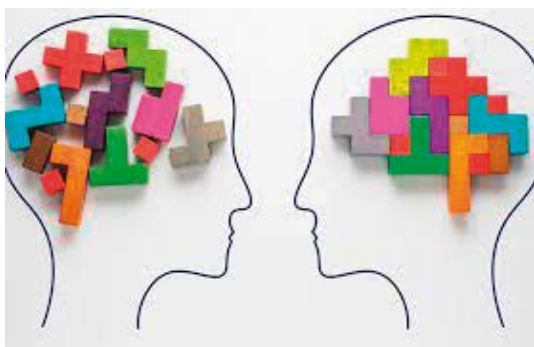
Els agricultors (i altres productors) sovint viuen en àrees rurals i en poblacions petites i tenen accés limitat a l'atenció de la salut mental. Tot i que les tecnologies emergents sovint, més de la meitat dels productors no tenen accés a Internet d'alta velocitat, cosa que és una barrera per accedir als serveis virtuals. Fins i tot, amb accés a l'atenció de la salut mental, els agricultors poden ser reticents a buscar ajuda. Hi pot haver preocupacions sobre la confidencialitat.

AÏLLAMENT

L'agricultura i altres feines agrícoles sovint es realitzen de forma aïllada. Aquestes comunitats poden ser petites i molt unides, però també escassament poblades, cosa que significa menys recursos que els puguin oferir suport i connexió. Si bé l'autosuficiència i l'autonomia poden atreure alguns agricultors, l'aïllament els pot portar a sentir-se com si estiguessin sols en les lluites. Les persones que se senten aïllades o deprimides necessiten saber que no s'han de sentir així.

DIFERENCIAR FEINA I VIDA FAMILIAR

Els productors sovint viuen on treballen i, per tant, poden sentir que sempre hi haurien d'estar treballant. També poden sentir la pressió de treballar mentre el clima és favorable. Aquests factors poden fer que els sigui difícil desestressar-se i relaxar-se. A més, atès que moltes operacions agrícoles són empreses familiars, la dinàmica familiar, les diferències generacionals i la transició agrícola poden augmentar les tensions en la seva vida laboral i familiar.

ACCIONS QUOTIDIANES PER CUIDAR LA SALUT DE LA MENT:

- **Descansar correctament.** Seguir una rutina a l'hora d'anar a dormir, és a dir, ficar-se al llit i aixecar-se a la mateixa hora cada dia i intentar descansar almenys 8 hores diàries.
- **Fer exercici físic.** Realitzar algun tipus d'activitat física regularment pot ajudar a millorar l'estat d'ànim. És recomanable que aquest exercici es faci a l'aire lliure.

- **Menjar de manera saludable.** Mantenir una dieta equilibrada, evitant els sucres, l'alcohol o la cafeïna, els quals poden agreujar els problemes de salut mental.
- **Tenir la ment ocupada.** Gaudir del temps lliure fent alguna activitat que ens faci sentir bé, ja sigui sol o en companyia d'altres persones.
- **Projectar pensaments positius.** Gestionar els pensaments propis enfocant-los cap a elements positius de la vida i sostenint sempre un sentit d'esperança.
- **Mantenir la comunicació.** És important mantenir el contacte amb altres persones. Socialitzar i parlar amb les persones més properes, ajuda a millorar el benestar personal.
- **Relaxar-se.** Intentar conservar la ment relaxada i reduir tot allò que genera estrès. Gaudir dels hobbies pot ajudar a mantenir calmat.

Las consecuencias económicas de la revolución de la fusión nuclear

Por Javier Santacruz, Economista y Analista Financiero
Jefe del Servicio de Estudios del Institut Agrícola.

Es evidente el logro histórico alcanzado en Estados Unidos de producir energía a partir de fusión nuclear, más aún si se tiene en cuenta que ha costado décadas hacer esta primera prueba y que Estados Unidos con ello adelanta al otro gran competidor que también está experimentando en el mismo campo como es China.

Desde el punto de vista económico, supone abrir una nueva alternativa para dar respuesta a una demanda de energía estructuralmente creciente para las próximas décadas, la cual en el momento en que sea escalable (todavía quedan bastantes años para madurar esta curva de aprendizaje) tendrá la potencia suficiente como para revolucionar por completo el mix de generación eléctrica y térmica.

Obviamente, como suele pasar con todo logro científico, hay un momento de euforia y expectativas que en la mayor parte de los casos no son satisfechas. Precisamente, la mayor dificultad para la ciencia atómica va a ser gestionar estas expectativas positivas. Sin embargo, el poder simbólico (y, al mismo tiempo, real) que tiene disparar la productividad por cada megajulio empleado bajo un esquema de residuos nulos y con cero emisiones, reposiciona a la energía atómica como una fuente imprescindible de futuro tras décadas siendo atacada y denostada continuamente.

Aunque la secretaria de Energía estadounidense, Jennifer Granholm, intentó apuntarse el tanto bajo la teoría ampliamente difundida en los últimos tiempos de Mariana Mazzucatto de que no se puede hacer innovación sin el sector público, la realidad es que más de la mitad de la investigación que se ha hecho en los últimos años en el campo nuclear en los países occidentales ha sido gracias a las empresas del sector y al dinamismo que han mantenido, a pesar de todas las trabas que existen para el desarrollo de la energía nuclear y la fortísima regulación a la que está sometida el sector.

En 2021 se produjo un incremento extraordinario de las rondas de financiación para start-ups en Silicon Valley enfocadas a la investigación en energía nuclear, concretamente 3.400 millones de dólares USA según PichtBook, de los cuales 570 millones se destinaron a financiar nuevas empresas del entorno de desarrollo de la fusión nuclear.

El otro polo de desarrollo es China, pero sujeto a incertidumbres relevantes sobre el uso pacífico o no que se pueda hacer de esta tecnología. Éste ha sido tradicionalmente uno de los riesgos que han provocado más rechazo a la nuclear frente a otras fuentes de energía. La transparencia básica, así como la constitución de patentes y derechos de propiedad industrial asociados, es una cuestión

crítica a ojos europeos o americanos que en los últimos años han reforzado sus escudos de seguridad y control tecnológico frente a posibles injerencias chinas.

En cualquier caso, estas pruebas abren un nuevo período de gran interés para rescatar a la nuclear en aquellas áreas económicas donde, salvo contadas excepciones, ha sido relegada al cajón de la Historia. La crisis de oferta que vivimos, teniendo a la energía en su origen y como uno de sus vectores de mayor impacto, ha obligado a replantear las decisiones de desmantelamiento del parque de generación atómico junto con la inclusión como energía “verde” en la nueva taxonomía de finanzas sostenibles elaborada por la UE.

Cumplir los objetivos climáticos para 2030 y 2050 habría sido muy difícil sin haber tomado en consideración la nuclear, cuya capacidad instalada sigue reduciéndose.

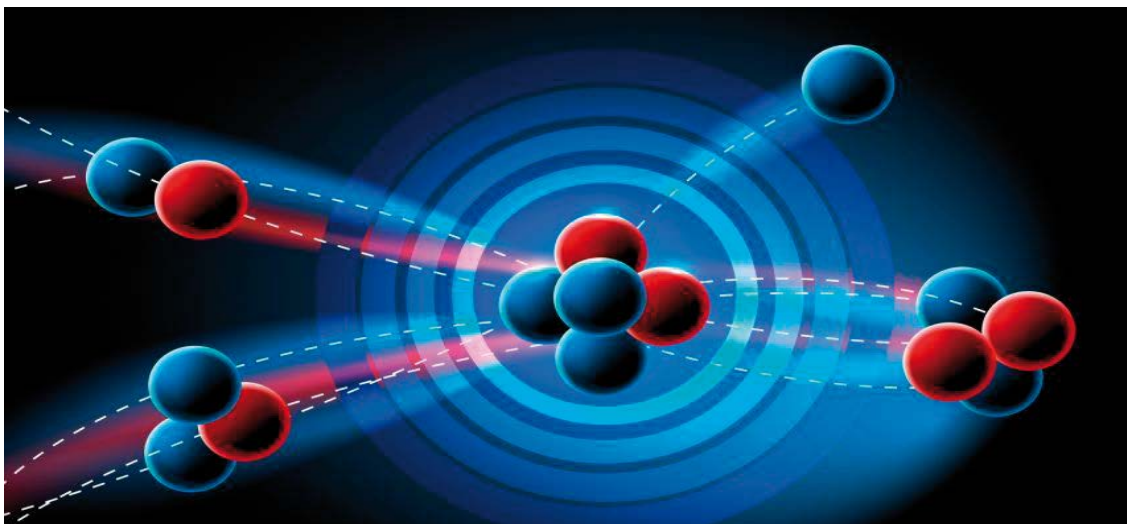
Tomando las cifras elaboradas por EURATOM para su última perspectiva de largo plazo, se puede ver una caída notable en la capacidad instalada desde 2002 que marcó su máximo en 124,5GWe hasta los prácticamente 100GWe actuales y se espera una reducción a 95GWe al final de esta década. Todo ello teniendo en cuenta que en los próximos años se pondrán en

marcha nuevos reactores de menor dimensión en Francia y otros países centroeuropeos, pero que en conjunto apenas añadirán 2GWe netos al total.

Esta tendencia decreciente en la potencia instalada es posible que se estanque o incluso se dé la vuelta en los próximos años conforme se generalicen resultados experimentales favorables a la fusión. Pero para quebrar la tendencia será necesario algo más que el avance de la ciencia. Requerirá de una revisión del modelo de regulación tanto para los grupos actuales en funcionamiento como a la hora de reconvertir las centrales amortizadas, así como de la gestión de los residuos radioactivos.

Seguir aportando a la UE-27 el 25% de la electricidad generada con mayores dificultades cada día no es sostenible, salvo que conforme se acerque la fecha de 2030 cuando en teoría el ‘Fit for 55’ deba ser una realidad y se vea que no es así, se empiece a dar otro tratamiento menos hostil a la nuclear frente a otras fuentes de generación. Pero probablemente el argumento de mayor peso terminará siendo la garantía del suministro energético en Europa, la reducción de la dependencia del gas natural y el tiempo que será necesario para generalizar sistemas de almacenamiento que hagan gestionable la energía procedente de parques eólicos o fotovoltaicos.

Artículo publicado en Invertia diciembre 2022

La redacció d'un nou Pla de Protecció del Parc del Montseny està en marxa

Els òrgans decisoris del Parc Natural del Montseny treballen per redactar un nou Pla de protecció, amb una notable participació i representació dels empresaris i propietaris agraris

UNA FITA ACONSEGUIDA AMB L'ESFORÇ DE TOTS: LA REPRESENTACIÓ DE LA PROPIETAT PRIVADA

A "la Drecera" de setembre-octubre 2018 ens fèiem ressò, entre d'altres notícies breus, de la presentació, per part de l'INSTITUT AGRÍCOLA, d'al·legacions al llavors projecte de Decret sobre el Parc Natural del Montseny. Una de les peticions més importants que hi vàrem incloure fou reclamar una major presència de representació dels empresaris i propietaris privats als òrgans de govern i gestió del Parc Natural del Montseny. Especialment per que la propietat privada té el 84% de la superfície del Parc Natural, que abasta un total de 30.923 hectàrees. Aquesta reivindicació va ser recolzada i consensuada amb altres organitzacions i associacions de propietaris.

El referit projecte només contemplava, en representació del propietaris i empresaris privats, a tres membres de trenta-nou de la Junta Rectora, i només un membre del catorze de la Comissió Executiva. Evidentment aquesta proporció no era de cap manera acceptable per a nosaltres.

Finalment, i després d'àrdues negociacions amb les Administracions provincials, el Decret 127/2021, d'1 de juny, sobre el Parc Natural del Montseny i sobre els espais del PEIN el Montseny i Cingles de Bertí, estableix un nou model de governança, determinant la composició dels dos òrgans de gestió i cooperació del Parc:

- Junta Rectora (article 8), on s'hi representen les administracions públiques i els àmbits econòmic, cultural i social. D'entre els seus quaranta-tres membres, nou representen a les organitzacions empresarials i associacions de propietaris agraris.
- Consell Consultiu (article 11), on d'entre els seus trenta-un membres, sis representen a les organitzacions empresarials i associacions de propietaris agraris.

Amb això s'aconseguí un canvi important en el pes representatiu del món empresarial agroalimentari i forestal del Parc. Cosa que fins ara se'ns havia restringit força. A la vista d'això, per part nostra, ens ha esperonat a implicar-nos més en la gestió i marxa del Parc del Montseny. I especialment en un dels projectes més importants que tenen entre mans els òrgans de gestió: el Pla de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny.

EL PLA DE PROTECCIÓ

Actualment el Pla de gestió que regula el Parc del Montseny data de juliol de 1977. Aquesta situació, i el conseqüentment desfasament de la seva regulació després de quaranta-cinc anys, no és que no s'hagi volgut esmenar. Però una Sentència del Tribunal Suprem de 16 de desembre de 2016 va declarar nul de ple dret el "*Pla Especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny*", aprovat per la Generalitat l'11 de desembre de 2008. Pla que, apart d'actualitzar el de 1977 a les noves normatives i objectius avui vigents, incorporava l'ampliació del Parc en 1.700 hectàrees. Però arrel de la Sentència, tot tornà al seu estat original.

El pla de protecció del medi natural i del paisatge és l'instrument jurídic d'ordenació i de gestió dels espais naturals protegits. Entre els seus continguts habituals hi ha, apart de la forma amb que s'ha de gestionar l'espai, normes i determinacions de caràcter urbanístic per a l'establiment d'usos, construccions, activitats permeses i prohibides, i els aprofitaments del sòl. Urbanísticament, demés, té la categoria de pla director urbanístic. Això significa, per tant, que qualsevol planejament urbanístic municipal està per sota de dit pla, i ha de donar-li compliment. Alhora, l'aprovació del pla de protecció requereix d'avaluació ambiental estratègica, conforme amb la Llei estatal 42/2007 de patrimoni natural i de la biodiversitat. I donat que el Pla del 2008 no va ser sotmès a avaluació ambiental, el Tribunal Suprem el va declarar nul i sense efectes.

És per aquest motiu que les Diputacions de Barcelona i Girona es van posar en marxa, de nou, per a la redacció d'un nou Pla de protecció. Alhora, a resultes de les al·legacions que es van presentar en el moment de la redacció del projecte de Decret

127/2021, l'Administració va tenir en consideració la representativitat del sector agroalimentari per a determinar el contingut del Pla.

Per part dels representants de l'INSTITUT AGRÍCOLA s'està treballant en fer que la normativa del pla de protecció sigui el més àmplia i oberta als usos permesos del sòl agrícola i forestal.

El Pla de protecció del medi natural i del paisatge ha d'incloure, normativament, entre d'altres, les determinacions següents:

- Els objectius generals i específics del Parc Natural.
- La delimitació de l'àmbit territorial objecte d'ordenació.
- Les directrius i les normes generals d'ordenació, ús i gestió.
- L'ordenació i la regulació dels usos i les activitats.
- El tractament específic de les espècies de fongs, de flora i de fauna protegida.
- Definir els hàbitats amenaçats en els quals s'han d'evitar actuacions.
- Definir les espècies de fauna cinegètica d'interès.
- L'inventari, la valoració i la definició dels criteris de bon estat de conservació dels ecosistemes, dels hàbitats i de les espècies de flora autòctona i de fauna salvatge, amb la determinació de les mesures de protecció adequades.
- L'inventari i la valoració de l'estat de conservació del patrimoni cultural i geològic, amb les mesures de protecció adequades per a la seva conservació, millora i restauració.

De cara a la seva elaboració s'han previst quatre fases:

Organització i informació: Bàsicament és la constitució de la Junta Rectora, del Consell Consultiu i del Comitè Científic. **En aquesta fase l'INSTITUT AGRÍCOLA ha estat inclòs com a membre del Consell Consultiu, i com a membre de la Junta Rectora, en representació de FOMENT DEL TREBALL.**

Diagnosi: s'ha d'elaborar un Informe de Diagnosi.

Propostes: s'ha d'elaborar un Informe de Propostes.

Retorn: s'ha d'elaborar l'Avanç del Pla de protecció.

La previsió és que en el termini d'un any –octubre 2023– l'Avanç del Pla de protecció pugui ser una realitat.

DIAGNOSI DEL PLA DE PROTECCIÓ

Actualment s'està desenvolupant la fase de diagnosi del procés, i especialment, de les situacions que es donen al Parc. Els tres principals àmbits sobre els quals es treballa són:

- **Ús públic:** Quins són els diferents usos socials que es fan al Parc i quin impacte tenen.
- **Context socioeconòmic:** Quines activitats econòmiques es desenvolupen i quin impacte tenen.
- **Conservació:** Com és l'espai natural i quins elements cal protegir-ne (hàbitats, espècies, paisatges, sòls, aigua, etcètera).

Per cadascun d'aquests àmbits s'han cercat les dades objectives de les que es disposa, així com els punts forts i els punts febles de cadascun:

ÚS PÚBLIC:

- El Pla és una oportunitat per regular normativament l'ús públic.
- Manca de capacitat sancionadora dels Ajuntaments en relació a determinades activitats.
- **Necessitat de trobar un equilibri entre el dret a l'ús públic i el respecte a la propietat i l'empresa agrària o forestal privada.** Especialment pel que fa a les curses de bicicletes o de muntanya, o el senderisme, així com la recol·lecció de castanyes i bolets, que majoritàriament no tenen permisos de la propietat privada, i que interfereixen en activitats agroforestals –caça, ramaderia, aprofitaments forestals, etcètera.
- Necessitat de regular el nombre de visitants per evitar els efectes de la hiperfreqüentació sobre el medi i la població.
- Manca de respecte per la natura dels visitants, i desconeixement de les activitats ambientals guiades que es duen a terme.

CONTEXT SOCIOECONÒMIC:

- **Manca de suport social i econòmic als sectors ramader i forestal, que no tenen relleu generacional per haver perdut l'atractiu i viabilitat,** i està desapareixent. Especialment, al sector ramader, tot i que el futur ha de ser l'ecològic, de moment cal promocionar el sistema tradicional. I pel que fa al sector forestal, s'ha

d'aprofitar l'actual situació de revalorització de la fusta, per a recuperar i desenvolupar el sector.

- Manca de respecte a l'activitat ramadera pels visitants del Parc, malmetent les instal·lacions o accedint als tancats.
- Amenaça d'espècies de fauna a l'activitat agorramadera –porc senglar, cabirol, vespa asiàtica, per exemple.
- Afavorir i promocionar l'activitat del turisme com a complement del sector agroalimentari.
- Hi ha una pèrdua del mosaic agroforestal a resultes de la lentitud en la tramitació administrativa dels treballs forestals i de l'aprovació dels plans de gestió forestal. Alhora, el cost econòmic dels mateixos els fan inviables. **La superfície agrícola s'està reduint –un 41% en els darrers cinquanta anys.** En canvi augmenta la massa arbòria i, conseqüentment, el perill d'incendi.
- Dificultats per a l'emprenedoria a resultes del marc burocràtic i procediments lents i complexos.
- **De cara a permetre l'habitabilitat permanent de les masies, cal una bona xarxa tecnològica, així com facilitar la seva adaptació constructiva a la nova realitat** –ampliar finestres, instal·lar panells solars en zones adjacents, potenciar nous usos, etcètera.

CONSERVACIÓ:

- Cal disposar d'informació més completa sobre l'ús de l'aigua, especialment de les activitats industrials –principalment envasadores.
- Oportunitat de facilitar la conversió de productes cinegètics en productes alimentaris.
- Cal promocionar la **gestió forestal com activitat d'adaptació al canvi climàtic, especialment com a embornal de carboni.**
- Necessitat d'una planificació unificada de la prevenció d'incendis, tenint present l'increment de massa forestal i abandonament dels antics camps agrícoles o de pastura.

L'INSTITUT AGRÍCOLA seguirà treballant i participant intensament per tal que l'avanç del Pla de protecció sigui el més ampli i favorable per a les activitats agroalimentàries i forestals, alhora que puguin ser viables i mantenir a la població al territori.

Lectures recomanades

«*Estar bien aquí y ahora*»

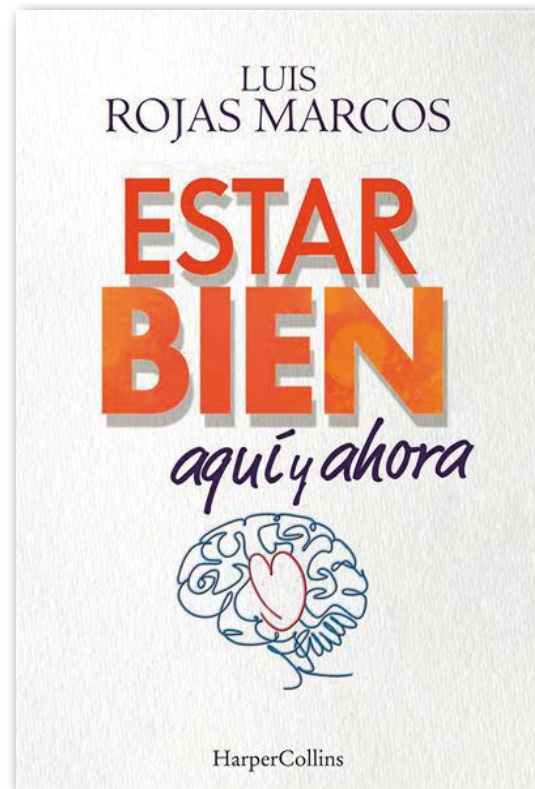
Luis Rojas Marcos

Luis Rojas-Marcos, un dels psiquiatres espanyols (Sevilla, 1943) més valorat i estimat a nivell internacional, ha publicat el seu nou llibre titulat ***Estar bien aquí y ahora*** de la mà de l'editorial HarperCollins. Amb l'estil senzill i amè que el caracteritza, ofereix les claus per millorar el nostre benestar físic i emocional en una de les etapes de més incertesa que està vivint la humanitat.

Rojas-Marcos va ser director del sistema de Salut i Hospitals Públics de Nova York des del 1995 fins al 2002, època en què va haver de fer front a la catàstrofe humanitària després dels atemptats de l'11 de setembre, manté el seu optimisme intacte, creient que sempre un pot millorar per buscar el major grau de felicitat possible.

La nostra espècie no només ha sobreviscut a incomp- tables epidèmies i calamitats de tota mena al llarg dels segles, sinó que sovint n'ha sortit reforçada. La capacitat de superació i adaptació de l'homo sapiens no és un mite, sinó una cosa inherent a la seva naturalesa. Els éssers humans tenim la capacitat de no trencar-nos, o almenys de reparar-nos.

Què és estar bé? Entre els components del benestar destaquen la salut, l'equilibri intern del cos, la tranquil·litat, les pràctiques plaents, les activitats estimulants, les ocupacions en què ens considerem competents i les experiències per les quals ens sentim agraïts i solidaris, o les relacions familiars i socials gratificants i estables.

Però diversos verins amenacen el nostre benestar, un és la incertesa, les persones necessiten construir el futur, fer plans, pensar el dia de demà... També l'estrès és font de malestar i ansietat, el dolor crònic o les relacions tòxiques. Verins que poden derivar en una de les pitjors malalties que pateix l'ésser humà, la depressió, la pèrdua de lesperança.

A ***Estar bien aquí y ahora*** entenem la importància que té adoptar un estil optimista, com protegir l'autoestima, el poder de la resiliència, el valor de les relacions afectives o per què la gratitud i la solidaritat són claus per aconseguir una existència més sana i feliç.

Una obra imprescindible que ajudarà a gestionar les nostres emocions per tal de tornar a il·lusionar-nos i superar els canvis i adversitats que ens ofereix la vida.

L'INSTITUT AGRÍCOLA

CATALÀ DE SANT ISIDRE

*Associació d'Empresaris Agraris
des de 1851*

institutagricola.org
xarxanatura2000.com
ladrecera.com